

دانشگاه علوم پزشکی تبریز

دانشکده پیراپزشکی

طرح درس: فرهنگ و تمدن اسلام و ایران

تهیه و تنظیم: ناصر خدایاری

تعداد واحد: ۲ واحد

عنوان درس: فرهنگ و تمدن اسلام و ایران

نوع واحد: ۳۴ ساعت نظری

مکان تدریس: دانشکده های مختلف

فراگیران: متغیر

روز و ساعت: طبق برنامه آموزشی

مدرس: ناصر خدایاری ، مربی و عضو هیأت علمی گروه آموزشی علوم پایه

تعداد جلسات : ۱۷

تعداد فراگیران : متغیر

جنسیت فراگیران : عدم تفکیک

دوره : کارشناسی و دکتری

هدف کلی:

آشنا نمودن فراگیران با فرایند شکل گیری فرهنگ و تمدن اسلام و ایران و بیان راه های آشنایی ایرانیان با فرهنگ و تمدن اسلام

اهداف جزئی :

آشنا نمودن فراگیران با مباحث پایه و مفاهیم مربوطه از قبیل: تاریخ، فرهنگ، تمدن و تجدد، تمدن اسلامی و علل و عوامل آن، زمینه های ضعف، علل و عوامل رکود تمدن اسلامی، تاثیر تمدن اسلامی بر تمدن غرب و پیدایش رنسانس، ظرفیت های موجود در جهان اسلام، انحطاط معنوی بحران های درونی دنیای مدرن و پزشکی در اسلام و ایران.

اهداف رفتاری:

از نظر رفتاری و در حیطه شناختی به تناسب ساعات درسی، سطح آگاهی دانشجویان نسبت به موضوع ارتقاء می یابد و مطالب می تواند علاوه بر دانش در ذهنیت و بینش فراگیر نیز اثر بگذارد و ارزشها ، نگرشها و احساسات فراگیر را تحت تاثیر قرار دهد. در حیطه عاطفی پس از تصحیح باورهای شخصی و ارائه چهارچوب در زمینه موضوع بحث رفتار فراگیر را به تناسب حال تغییر دهد.

وسایل آموزشی:

تخته سفید و پاور پوینت. جامعه شناسی تصویری .

قبل از شروع درس:

با هدف آگاهی از حضور فراگیران، و حصول اطمینان از سلامت روحی و جسمی آنان، بیان عنوان درس و اهداف کلی، جزئی و اهداف شناختی؛ عاطفی و رفتاری درس، بیان روش تدریس، معرفی کلیاتی از موضوع در طول ترم، بیان تکلیف و تحقیق های احتمالی دانشجویان، بیان تشویق حضور مرتب و فعال در کلاس، نوع و تعداد پرسش آزمون آخر ترم، برگزاری یا عدم برگزاری امتحان میان ترم، تعداد جلسات، کلاس های جبرانی، هماهنگی نماینده کلاس با استاد، پرسش از ابهامات احتمالی و بیان ضرورت نقد و طرح پرسش و نحوه برخورد با فراگیرانی که با تاخیر در کلاس حضور پیدا می کنند.

ارزشیابی تشخیصی:

بیان سنجش آمادگی فراگیران نسبت به جلسات درسی گذشته، قبل از شروع درس جدید برای حصول اطمینان اطمینان از فراگیری مطالب درس قبل، به خصوص مطالبی که دانستن آنها برای درس جدید پیش نیاز محسوب می شود از طریق سئوال شفاهی.

آماده سازی:

ایجاد ارتباط بین تجربیات علمی و عملی و نیازهای فراگیران. مدرس پیش از آنکه مطلب اصلی را به فراگیران ارائه دهد باید ذهن و حواس آنها را برای آموختن درس جدید جلب نماید. به طور کلی هدف از آماده سازی عبارت است از تمرکز بخشی حواس فراگیران، معرفی ضمنی غیرمستقیم موضوع درس به ایجاد علاقه و انگیزه و کنجکاوی در فراگیران برای یادگیری مطلب جدید.

ارائه ی درس با حفظ پیوستگی :

حفظ پیوستگی و انسجام و ارتباط منطقی بین مطالب درس.

جمع بندی مطالب هر درس در پایان هر درس و ارائه جمع بندی مباحث هر جلسه در آغاز جلسه بعدی.

ارزشیابی تکوینی:

ارزشیابی تکوینی به معنای ارزشیابی در همه مراحل تهیه برنامه است. در سراسر فرایند تدوین برنامه باید انجام ارزیابی پرداخت و در هیچ شرایطی نباید ارزیابی را وانهاد. پس از پایان یافتن تدریس، استاد از نتیجه ی کار خود و میزان آموخته های فراگیران ارزشیابی به عمل می آورد.

سر فصلها برای ۳۴ ساعت نظری در یک نیمسال تحصیلی، شامل ۲۶ ساعت فصل ۱ تا فصل ۶ و ۸ ساعت فصل ۷.

وظایف و فعالیت های دانشجویان:

- ۱- حضور منظم و به موقع در کلاس
- ۲- انجام تکالیف مربوطه، شرکت در سئوال و پاسخ در ارتباط با موضوع مورد بحث

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- ۱- آزمون پایان ترم (شفاهی) ۷۵% نمره
- ۲- انجام تکالیف ۱۵% نمره
- ۳- عدم غیبت و مسئولیت پذیری و حضور فعال در کلاس ۱۰% نمره

جلسه	اهداف کلی آشنائی دانشجویان با :	اهداف ویژه	شیوه تدریس
۱	جلسه اول و دوم:	مباحث پایه: واژه شناسی تاریخ، فرهنگ و تمدن ، رابطه فرهنگ و تمدن ، فرهنگ و تمدن اسلامی و محدوده جغرافیایی آن،، فرهنگ و تمدن اسلامی – ایرانی،	سخنرانی، پرسش و پاسخ و مساله محوری
۲	جلسه دوم:	ویژگی ها و تمایزات فرهنگ اسلامی - ویژگی ها و تمایزات فرهنگ ایرانی از سایر فرهنگ های موجود جهان.	"
۳	جلسه سوم :	بررسی جایگاه تجدد و مدنیت (رنسانس) و مفاهیم مربوطه در ضمن چهاره دوره تاریخی فرهنگ و تمدن غرب یعنی: غرب باستان، قرون وسطی، مدرنیته و پست مدرنیسم،	"
۴	جلسه چهارم:	تاریخچه فرهنگ اسلامی، مختصات فرهنگی حجاز قبل از بعثت، تاثیرات فرهنگی بعثت پیامبر اسلام(ص) بر فرهنگ حجاز و اقدامات فرهنگی پیامبر اسلام(ص) در مکه	"
۵	جلسه پنجم:	پایه گذاری تمدن اسلامی در مکه از طریق انعقاد دو قرار داد عقبه اولی و ثانیه با اهالی یثرب، هجرت و تغییر نام یثرب به مدینه و عنوان شدن نام شهر پیامبر، و تکمیل عناصر چهرگانه سرزمین، جمعیت، حاکمیت و حکومت در مدینه .	"
۶	جلسه ششم :	عناصر تشکیل دهنده تمدن. اقدامات پیامبر (ص) در جهت پایه گذاری تمدن اسلامی ، ارکان تمدن اسلامی .	"
۷	جلسه هفتم :	ادوار تاریخی فرهنگ و تمدن اسلامی: دوره تکوین، دوره حرکت ، دوره رشد، دوره اوج رشد، دوره توقف ، دوره انحطاط و عقب گرد، دور بازگشت به خویشتن.	"
۸	جلسه هشتم :	نهضت شکوفایی عملی و تمدن اسلامی، تاثیر فرهنگ ها و تمدن های پیشین در تمدن اسلامی (یونان و ایران ...).خدمات متقابل اسلام و ایران : خدمات اسلام به ایران از نظر فرهنگی ، سیاسی و اجتماعی .خدمات ایران به اسلام: ایران و نقش آن در گسترش اسلام، نقش تمدن ایران قبل از اسلام در پیشرفت مسلمانان، نقش اندیشمندان و دانشمندان ایرانی در تولید علوم مختلف و گسترش آن در دنیا.	"
۹	جلسه نهم :	زمینه های ضعف، علل و عوامل رکود تمدن اسلامی :علل داخلی(سرآغاز انحطاط و افول عصر طلایی اسلامی، اشرافی گری، زمینه های خودکامگی سیاسی حکومتها و دور شدن نظام سیاسی خلافت از عمل به اصول و معیارهای اسلامی ، تسلط اهل حدیث و اشاعره، تحجر گری و محدودیت های سیاسی و اجتماعی)، و علل خارجی (تهاجم دشمنان خارجی از قبیل مغول و صلیبی ها). تاثیر هجوم قبائل بر ساختارها و نهادهای اجتماعی ایران.	"
۱۰	جلسه دهم :	تاثیر تمدن اسلامی بر تمدن غرب و پیدایش رنسانس: اسلام و خودآگاهی اروپا، جنگهای صلیبی، نخستین رویارویی جهان اسلام با غرب، موقعیت اروپاییان در دریا، تاثیر بلند مدت جنگهای صلیبی بر شرق	"

۱۱	جلسه یازدهم :	ظرفیت های موجود جهان اسلام (جمعیت ، ترکیب ، توزیع و انتشار ، منابع و ذخایر ، نیروی انسانی) ، موقعیت جغرافیایی و استراتژیک و ژئوپلتیک، سازمانهای بین المللی (سازمان بین المجالس اسلامی، سازمان کنفرانس اسلامی، اتحادیه عرب، شورای همکاری خلیج (فارس) و اکو (دی۸) و کمیته های مربوطه. سرمایه های فرهنگی و معنوی .
۱۲	جلسه دوازدهم:	انحطاط معنوی و بحرانهای معنوی درونی دنیای مدرن، مفهوم معنویت در غرب، بحران معنویت و ضرورت طرح آن در دنیای معاصر، شهید مطهری و بعد بحران زای مدرنیته، نهضت اصلاح دینی (پروتستان) و انسان گرایی مسیحی، بحران معنویت در غرب و مساله زن و خانواده ، مدرنیسم و آسیب های خانواده غربی. اخلاق جنسی در غرب.
۱۳	جلسه سیزدهم :	دانش پزشکی در اسلام و ایران، مروری بر تاریخ پزشکی اسلام و ایران (پزشکان مشهور ایرانی، تخصصهای مختلف دانش پزشکی در ایران باستان، آشو پزشک، دادپزشک، کاردپزشک، گیاه پزشک، مانتره پزشک)، نظرات ایرانیان باستان در باره بیماری ها و منشأ آنها، قانونهای پزشکی در ایران باستان، اخلاق پزشکی در ایران باستان.
۱۴	جلسه چهاردهم،	دانشمندان حوزه پزشکی اسلام و ایران
۱۵	جلسه پانزدهم :	اماکن پزشکی اسلام و ایران
۱۶	امتحان پایان ترم	
۱۷		